

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . K 84[—]

za pol leta . K 42[—]

za četrt leta . K 21[—]

za 1 mesec . K 7[—]

Za Ljubljano mesečno 7 K

Za inozemstvo mesečno K 12[—]

Uredništvo in uprava:

Ropitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon štev. 50

Svobodomiselno-kapitalistična polomija.

Danes je neki ljubljanski dnevnik prinesel debelo tiskano vest, da je bil kancelar paragraf, to srčno dete vseh svobodomiselnih politikov, sprejet v narodnem predstavništvu. Na tej vesti so resnične le dele in mastne črke v naslovu, vse drugo je izraz pobožne, a neizpolnjene želje. Kakor nam poroča uradni dopisni urad, je bil sprejet člen 95. volilnega zakona. Toda predlog vlade ni vseboval kancelarparagrafa. Pač pa so svobodomiselni petelini, pred vsem demokrati in socialisti, hoteli tako določbo predlagati sedaj med debato. Tega niso storili, vsled česar kancelarparagraf tudi ni mogel biti sprejet. Pač pa se je večeraj vršila precej ostra razprava o tem predmetu.

Minister Stojan Protič se je postavil na stališče svobode vesti ter opozarjal na svobodomislece, naj ne izzivajo nad polovico državljanov naše države. Odgovarjali so mu demokrati in socialisti. Bivši socialistični minister Korač je strastno napadal duhovnike. Pri tem njegovem »socialnem« delu ga je krepko podpiral posl. dr. Polić, član Hrvatske zajednice, ki pa je izjavil, da ne bo glasoval za kancelarparagraf, čeprav ga je zagovarjal.

Nato je bil sprejet predlog vlade in kancelarparagraf je za sedaj konec. Tako je jugoslovansko svobodomiselstvo doživelo veliko polomijo. Gospoda, obstoječa iz kapitalistov in socialistov, je hotela poraz. Sedaj ga ima. Hoteli so razburiti javno mnenje s kulturnim bojem, da bi delavsko ljudstvo pozabilo na kapitalistične grehe, ki jih vrše kapitalisti nad njim. S kulturnim bojem in s farško gonjo so hoteli uspraviti ljudstvo, da bi pozabilo na svoje prave sovražnike. Slovensko meščansko-liberalno svobodomiselstvo sploh ne živi od nobene ideje več. Edina ideja, ki to duševno leno družbo še malce razgiblje je protiklerikalstvo. Socialna demokracija pa drži svoje očetovske roke nad to liberalno duševno bedo. Tudi sama že dolgo ne pozna več drugih nalog, ne vidi več drugih potreb.

Zadnje čase se je zgodilo, da bi bilo skoroda še nekaj drugega zrevolucioniralo duhove meščansko-liberalne gospode. Zdelo se je celo, da bo stvar postala resna. Prva stvar je bila: kdo bo odlikovan. Ta svet pretresujoča misel pa je danes že po-

zabljen. Kdo se bo toliko duševno mučil! Druga, resnejša pa je ta: Dr. Gosar zahteva, da milijonarji zidajo hiše. To je hujše in nevarnejše. Liberalcem seveda to ni nobena ideja, ker ideje se rode v glavi, kar pa ni obrestonosno. Pač pa bi utegnili dr. Gosarjeva naredba spraviti nekaj nemira v mirno uživajoče kroge milijonarjev. Žepi so bili prizadeti. In to je odločno večjega pomena ko vsaka ideja. Zato gospodje godrnjajo, stari in mladi, vsi brez izjeme, ki se čutijo, da spadajo v višje kroge milijonarjev. Pa tudi to razburjenje bi se bilo poleglo; saj je znano, da stoječe mlakuže ne delajo nevarnih valov. Zgodilo pa se je da je ta naredba izšla od organizacije, ki ni svobodomiselna, ne liberalna, ne socialdemokratska. Socialdemokrati so molčali in niso motili duševnega miru liberalni gospodi. Zato je umljivo, da so interese svojega žepa in edino idejo, ki jo imajo, boj proti klerikalizmu, lepo združili in se sedaj vojskujejo v družbi socialdemokratov.

Pa tudi tu ni sreče. Ta nesrečna stanovanjska naredba dobiva pristašev celo v Zagrebu, Beogradu, Gradcu in drugod. Celo »socialnemu« ministru dr. Kukovcu se bo težko posrečilo, da bi jo spravil s sveta. V Jugoslaviji namreč je še nekaj mož, ki znajo tudi pametno misliti. To nam kaže poročilo iz Beograda, da se vlada pripravlja na to, da začne graditi hiše v Beogradu po posebnih naredbi. Ta naredba bo določala, da banke in zavarovalne družbe ne morejo več stanovati po privatnih hišah, ampak morajo v najkrajšem roku sezidati svoje palače. Isto se bo določilo tudi za poedince, za one Belgrajčane, ki so očitno bogataši. Prazna stavbišča v sredini mesta se bodo obremenila s posebnim davkom.

Slovenski liberalizem je v obrambo svojih žepov klical na pomoč Beograd proti dr. Gosarjevi naredbi. Sedaj pa ta Beograd sam hoče posnemati krščansko socialni načrt slovenskega poverjenika. Tako so šli računi po vodi.

In večeraj je propadel celo kancelarparagraf ta lesena igračka naših svobodomislecev. Ni čudno, da gospoda ne more še verjeti v istinitost te vesti, ki znači, da gre tej gospodi vse navskriž.

Kapitalistično svobodomiselstvo doživlja slabe dni. In to je za ljudstvo dobro!

munske vlade general Avarescu in minister za zunanje posle Take Jonescu, naj uveri našega ministrskega predsednika, da bo politika kraljevine Rumunije vedno samo gojila najpristranejši prijateljske odnose med Rumunijo in Jugoslavijo. Ministrski predsednik Vesnić je vzel z velikim zadovoljstvom izjavo Lango-Rascana na znanje ter izrazil svoje veselje nad tem, da sta nam gospoda Avarescu in Take Jonescu naklonjena ter izjavil, da bo vlada kraljevine SHS tudi s svoje strani skušala poglobiti pristrano razmerje med obema državama, posebno sedaj, ko jo vežejo z Rumunijo tesnejši interesi, kakor kdaj poprej.

BOJI MED POLJAKI IN RUSI.

LDU Varšava, 6. julija. (Brezžično.) Poročilo poljskega generalnega štaba: Davi je izvršil sovražnik severno od železniške proge Molodečno-Polock velik napad, ki smo ga že dolgo časa pričakovali in na katerega se je sovražnik že dolgo časa pripravljali. Hrabri brambniki akcije se imamo zahvaliti, da sovražnik ni prodril naših postojank. Ob vsej Berezini živahen topniški ogenj. Ob reki Ubor je napadel sovražnik naše postojanke, prisilil ga je naš pehotni polk 27., da se je umaknil. Bežal je v neredu in imel občutne izgube. Vzhodno od mesta Rovno so bili naši oddelki vsled manevra sovražne konjice prisiljeni, umakniti se. Boji pri Rovnu še trajajo. Tudi pri Baru je sovražnik naskočil. Morali smo izprazniti Komorovsk.

LDU Varšava, 6. julija. (Brezžično.) Listi so objavili proklamacijo sveta za narodno brambo. Proklamacija dokazuje, da bo ta vojna odločila ali postane Poljska vplivna država, ali pa le slabotna deželica in ali bo boljše življenje še dalje širil svoj temni režim.

Slovence streljajo laški vojaki.

LDU Trst, 6. julija. Listi poročajo iz Prvačine: Včeraj dne 5. t. m. ob devetih dopoldne so občani hoteli svečano proslaviti narodni praznik sv. Cirila in Metoda s slovesno mašo. V vasi je bilo razvešenih mnogo slovenskih trobojnic. Ljudstvo se je strnilo v sprevod in je z zastavami korakalo proti cerkvi, da prisostvuje slovesni sveti maši. Na čelu procesije je korakal vaški župnik. Poveljnik krajne posadke karabinjerjev, podčastnik je pozval množico, naj spravi zastave in se razide. Ker je to povelje ponavljal v vedno osornejšem tonu, se je ljudstvo zelo razburilo in dalo izraza svojemu ogorčenju. Poveljnik je poklical pomoč. Ko je dospelo še nekaj voja-

kov, je prišlo do spopada. Karabinjerji so začeli streljati na množico, ki se je preplašena razpršila. Pri spopadu je bilo petnajst oseb ranjenih, med njimi štiri hudo, katere so prepeljali v bolnišnico v Gorico. Poveljnik vojaškega oddelka je dal aretirati župnika.

Današnji »Lavoratore della Sera« dostavlja: Spopad v Prvačini je zelo vznemiril slovensko prebivalstvo Goriške. Obsojati je postopanje oblasti in zlasti vojaških, ki brez pravega vzroka dajo povelje za streljanje na množico, ki mirno manifestira. V enem trenutku se na ta način uničijo uspehi dolgega truda narodnega pomirjenja.

Volilni red — sprejet.

Kancelarparagraf padel v vodo.

LDU Beograd, 6. julija. Današnji 109. redni sestanek začasnega narodnega predstavništva odpravi podpredsednik dr. Ribar ob sedemnajstih. Tajnik posl. Manojlovič prečita zapisnik prejšnje seje, ki se odobri brez pripombe. Prošnje in pritožbe se odkažejo odsekom. Nato se rešijo nekatera kratka vprašanja.

Posl. Sušnik vpraša ministrskega predsednika radi vračanja arhivov z Dunaja in zahteva, da se pošlje na Dunaj tudi en Slovenec.

Ministrski predsednik Vesnić odgovarja, da se taka vprašanja ne stavljajo v narodnem predstavništvu. Ako je g. poslanec v tej stvari hotel kaj izvedeti, bi lahko dobil informacije v ministrstvu za zunanje stvari. Kar se tiče zahteve, da se pošlje na Dunaj Slovenec, odgovarja dr. Vesnić, da vlada ne pozna nobene razlike med Srbi, Hrvati in Slovenci, temveč da pozna samo državljane kraljestva SHS. S svoje strani lahko uveri gospoda poslanca, da bo vlada storila vse, da se bodo ščitila vsa naša prava. Ako bo potrebno, da se pošlje tudi Slovenec, bo vlada to storila. Dosedaj se to ni storilo, ker ni bilo nobenega pri roki, v komisiji sami pa se nahaja dosi naših državljanov iz Slovenije. Ako bo vlada našla dokumente, ki so važni za Ljubljano in Slovenijo, bo sam pozval enega Slovenca.

Poslanec Sušnik se zavaruje proti temu, da je predlagal enega Slovenca iz separatističnih teženj; storil je to samo iz stvarnih razlogov. O stvari sami je izpraveval v mnogih uradih, pa ni nikjer mogel dobiti odgovora.

Nato preide zbornica na dnevni red: nadaljevanje debate o § 80. volilnega zakona.

Prvi govori posl. Korač, ki v daljšem govoru razlaga posamezne teorije o proporcionalni volilni pravici in o raznih volilnih sistemih. Govornik poudarja mnoge prednosti takozvanega skrutinija, kakor je že uveden v Češkoslovaški in Nemčiji. Na koncu svojega govora izjavlja, da bo po njegovem mišljenju zakonski predlog volilnega zakona absolutno izigral proporcionalno volilno pravico ter navaja kot dokaz kvalificirane poslance in mala okrožja, ter poudarja, da volilni zakon uničuje vsako majhno stranko, za katere smatrajo, da so v začetku disidentske, pa imajo podlago, da se iz njih razvijajo velike stranke.

Na to odgovarja poročevalec posl. Anastasije Petrovič, ki omenja važnost tega paragrafa za pospeševanje in uničevanje dobrega in slabega disidentstva. Na koncu protestira proti trditvi, da je tudi on sam disident, ker je na Krfu izstopil iz radikalnega kluba. Naglašja, da je izstopil iz radikalnega kluba, da pa s tem ni izstopil iz radikalne stranke.

Albanci vzeli Valono?

LDU Pariz, 6. julija. (DunKU.) »Temps« javlja iz Londona: Vkljub dementijem se vseeno potrjuje vest, da so Albanci zavzeli Valono. Večina italijanske garnizije se je zatekla na vojne ladje. Pri novem brezus-

pešnem poizkusu vzeti mesto so imeli Italijani 485 mrtvih in mnogoštevilne ranjenice. Albanci so uplenili 7 topov in 39 brzostrelnih topov ter 7000 vojaških pušk.

VOJNI UJETNIKI IZ RUSIJE.

LDU Dunaj, 6. julija. (Dun. KU) Nemško-avstrijski urad za vojne ujetnike naznanja, da je dospelo na postajo za vračanje vojnih ujetnikov Leopoldsdau 4. t. m. 24 jugoslovenov in Madžarov, 5. t. m. pa 12 Nemcev, 120 Madžarov, 17 jugoslovenov in 3 Italijani.

NEMŠKA AVSTRIJA.

LDU Dunaj, 6. julija. (Dun. KU) V današnji seji narodne skupščine so velenemški poslanci Altenbacher in tovariši stavili vprašanje na državnega tajnika za zunanje stvari glede izpraznitve mesta Radgone, ki je skupaj z okoljskimi občinami in občino Špilje že osemnajst mesecev popolnoma odrezano od gospodarskega prometa z ostalo štajersko. Prebivalstvo Radgone je zelo vznemirjeno.

LDU Dunaj, 6. julija. (Dun. KU) V današnji seji narodne skupščine so velenemški poslanci Adam Müller-Guttenbrunn in tov. vložili predlog, kjer z ozirom na že izvršeno ratifikacijo saint-germanske mirovne pogodbe pozivljejo vlado, naj nemudoma sestavi deželno vlado za Burško (Burgenland, Heinenland) in naj jo slovesno ustoliči v Šopronju. Vse osebe, ki prebivajo v Nemški Avstriji in so pristojne na Burško, naj dobe aktivno in pasivno volilno pravico in naj se z dnem ratifikacije saint-germanske mirovne pogodbe smatrajo kot nemško-avstrijski državljani.

RUMUNIJA IN JUGOSLAVIJA.

LDU Beograd, 6. julija. Danes je obiskal ministrskega predsednika Vesniča rumunski poslanik Lango-Rascano, ki se je pred dvema dnevoma povrnil iz Bukarešte, kamor je šel na kratek dopust. Izjavil je, da sta mu naročila predsednik ru-

DR. TRUMBIČ SE RAZGOVARJA.

LDU Trst, 6. julija. Listi poročajo iz Spaa, da sta se včeraj, t. j. 5. julija dvakrat sešla minister za zunanje posle grof Sforza in jugoslovanski zunanji minister dr. Trumbič. Razgovorjalo sta se delj časa pred časnikarji, toda v gotovi razdalji od njih. Govoril je večinoma grof Sforza, katerega je dr. Trumbič parkrat nakratko prekinil. Gotovo mu je ugovarjal. Ko sta se razšla, sta si stisnila roko.

LDU Pariz, 6. julija. (DunKU. — Havas.) Po »Petit Parisien« oboje izvedena za razorožitev in za obnovo, Lloyd George in Millerand gotovo ne bosta pripravljena popustiti Nemcem v toliko, v kolikor to pričakuje Fehrenbach. Poročevalec lista javlja, da je zelo zanimivo dejstvo, da je včeraj naprosil jugoslovanski minister italijanskega grofa Sforza za razgovor, ki je bil zelo živahen in je trajal poldrugo uro.

PROTI MAŽARSKIM KOMUNISTOM.

LDU Budimpešta, 6. julija. (DunKU. — MKU.) Razprava proti ljudskim poverjenikom. Danes se je nadaljevala razprava proti bivšemu ljudskemu poverjeniku komunistu Szantusu. Predsednik dolgi obdobja, da je opetovano govoril na komunističnih shodih. Szantus pa vztraja pri tem, da je bil vedno nasprotnik terorja in da se ni udeležil posvetovanja glede vlade sovjetov. Njegov podpis na listi, na kateri ga pooblašča Bela Kun, pravi, da je ponarejen. Nato je sledila obtožba proti ljudskemu poverjeniku Haubrichu. Po poklicu je kovinski delavec in taji svojo krivdo in zatrjuje, da se je skupno z drugimi kovinskimi delavci vedno ljuto boril proti Kunu. Sej sovjetske vlade se ni udeleževal. Nadalje izjavlja Haubrich, da se je vedno bojeval proti boljševiškim terorizmu in da je bila zato ogrožena njegova osebna varnost. Ob ravnanje se bodo jutri nadaljevali.

POLJAKI IN NEMCI.

LDU Berlin, 6. julija. (DunKU.) Kakor javljajo večerni listi iz Marienwerderja, prosijo Poljaki v novi protestni noti, naslovljeni na vrhovni svet v Parizu, da bi se ljudsko glasovanje v Zahodni Prusiji preložilo najmanj za dve leti in utemeljujejo svojo prošnjo s tem, da so Nemci pri sestavi volilne liste goljufali. Medzavezniški komisiji v Marienwerderju očitajo, da izrabljajo čas v korist Nemcem. Preiskava medzavezniške komisije je dognala neutemeljenost poljskih domnevanj.

RUMUNJI.

LDU Bukarešta, 5. julija. (Damian.) Tulescu, ki je odpotoval v Spao, se udeležiti tudi finančne konference v Bruslju. Od tod potuje v London in Pariz, kjer se bo posvetoval z vodilnimi osebami zavezniških držav.

LDU Bukarešta, 5. julija. (Damian.) Minister za industrijo je prepovedal izvoz nenasoljenih kož.

LDU Kološ, 6. julija. (Damian.) Brzjavna agentura Damian je pooblaščen kar najenergičnejše dementirati vesti madžarskega dopisnega urada o nemirih v rumunjskih obmejnih občinah, povzročenih baje vsled zaprtja mej. Mir in red se nista nikjer kalila.

EKSPLOZIJA V RUMUNJI.

LDU Bukarešta, 5. julija. (Damian.) V trdnjavi Cartzel je eksplodiralo deset vagonov smodnika. Eksplozija je bila tako močna, da je zemlja na nekaterih mestih dobila razpoke. V okolici Bukarešte je bilo mnogo šip razbitih. Trdnjavi gori. Nihče se ji ne more približati. Od časa do časa se ponavljajo eksplozije. Število žrtev še ni znano.

Politične novice.

— **Mi gremo na plan!** Na moj tozadevni članek v »Večernem listu« z dne 2. julija 1920, kjer sem postavil trditve, da je svobododomstvo v svojem bistvu antisocialno, ker nujno pospešuje razvoj individualizma, ki je nositelj kapitalističnega družabnega reda, je nadebudni g. R. K. nastopil v »Slov. Narodu«, štev. 152 z dne 7. julija 1920 protidokaz tako nerodno, da je le potrdil in sedemkrat podčrtal mojo trditev. R. K. pravi namreč: »Svobododomstvo ne pozna nobenih avtoritet.« Logično sklepa: Ne pokrajinske vlade, ne centralne ne Jugoslavije, ja, ne — Aleksandra! Kdor pa ne pozna nobene avtoritete, je anarhist, bo gledal samo, kako bo nasilil svoje osebe koristi. To pa je v nasprotju z zakonom o človeški družbi, ki določa, da se morajo koristiti poedincev podrediti interesom splošnosti. Ker svobododomistec tega ne prizna in se po tem ne ravna, je antisocialen kot je svobododomstvo v svojem bistvu skozinskoz protisocialno in glavni pospeševatelj individualizma t. j. obstoječega, kapitalističnega družabnega reda. — Iz ljubezni do čestitega člankarja bi si dovolil predrzno pripombo, da je vladal v srednjem veku fevdalni gospodarski sistem, ne pa kapitalistični, ki je nastal šele z razvojem strojev (tehniko) in industrije in po spremembi denarja, ki je v fevdalnem sistemu igral samo vlogo posredovalca pri izmenjavi blaga v blago in kapital. Osnovni pojmi so ven-

dar prvi za onega, ki se hoče spuščati v polemiko, ker sicer obstoja nevarnost, da bomo lepega dne stali pred gorostasno trditvijo, da je zavzel Odisej Trojo s 30,5 cm — možnarji. — Rešpekt! — Franče Z.

— **Razkrinkani demokrati.** Medakovičev »Narodno Delo« se na uvodnem mestu peča z nekim člankom v »Beogradskem Dnevniku«, v katerem znani Krsta Cievrič z zadnjo doslednostjo obupanca skuša vzdržati demokratsko laž, da Hrvatje in Slovenci teže proč od Srbije ter piše, da se je ob regentovem obisku v Zagrebu pokazalo, da živi med masami še vedno navdušenje za režim pokojnega suženjstva. »Narodno Delo« pravi, da so demokrati s to nesramnostjo razkrili zadnji kos svoje golote in pokazali, kako strašno so razočarani nad krasnim nastopom mljudstva o priliki regentovega obiska. Saj so demokrati vedno stavili vse svoje nade na to karto: da prepričajo merodajne kroge na zgoraj da so le oni nositelji ideje državnega edinstva, da so njihovi politični nasprotniki na Hrvatskem in v Sloveniji separatisti, ako ne naravnost izdajalci. S to karto so bili sredi meseca februarja priigrani oktroj in diktaturo svoje vlade, s to karto so hoteli izigrati parlament, ga razpustiti in voliti novega na podlagi oktroiranega volivnega zakona. »Separatisti« na Hrvatskem in »klerikalci« v Sloveniji naj bi bili za vedno obsojeni v politično abstinenco, dasi tvorijo oboji ogromno večino hrvatskega in slovenskega naroda. Proti tej za državo pogubni nakani je z vso svojo avtoriteto nastopil Stojan Protić ter jo preprečil. Kako prav je videl ta državnik, glasno govori dejstvo, da danes parlament zopet redno dela, da rešuje volilni zakon, da imamo z eno besedo zopet demokratski režim in zavzemamo na zunaj zopet dostojno mesto. Že to pomenja najhujši poraz in najostrejšo obsodbo demokratske politike. Končno veljavno je pa tej politiki izpodneslo tla in prušilo v prah hrvatsko in slovensko ljudstvo s svojim nastopom ob regentovem obisku. Nikogar več ni, ki bi mogel še dvomiti o zrelosti tega ljudstva za samostojnost, o njegovi trdni volji, da si to samostojnost in svobodo v svoji edinstveni državi za vselej in za vsako ceno ohrani. Sedaj je konec demokratskega slepomišljenja s »separatističnimi težnjami« političnih nasprotnikov in s tem konec njihovih nad na gospodstvo v državi. Razkrinkani do kosti in razočarani do dna — divjajo. Tak je konec demokratske slave.

— **Bodoča avstrijska ustava.** Avstrijski socialni demokrati so pod pritiskom zadnje krize opustili tajni odpor proti ustavi. Ob sestavi nove vlade se je nanovo sestavil tudi ustavni odsek in se z naglico lotil dela za ustavo. Kot temelj za nov ustavni načrt služi odseku načrt, ki so ga bili krščanski socialci predložili narodni skupščini dne 25. junija t. l. Po tem načrtu bo avstrijska vlada v bodoče sestajala iz zveznega ali narodnega zbora in iz zveznega sveta ali deželnega zbora. Zvezni zbor se izvoli potom direktne in splošne volilne pravice, v zvezni svet pa pošljejo temeljem proporca svoje zastopnike deželni zbori. Zveznega predsednika voli zvezna skupščina.

— **Katoliški shodi po dunajskih okrajih** se nadaljujejo z največjim uspehom. 3. in 4. t. m. so zborovali katoličani v Rudolfsheimu in Mödlingu. Na obeh shodih je bilo navzočih preko 13.000 oseb.

Dnevne novice.

— **Delavstvo Vevške papirnice** ima v četrtek dne 8. t. m. ob polušetih zvečer delavski shod v Ljudskem domu pri D. M. v Polju. Vpričo položaja je polnoštevilna udeležba zelo nujna. Pridite vsi!

— **Nov železniški obratni pravilnik** (Saobračajna uredba) velja za prevoz potnikov, psov, potne prtljage in ekspresnega blaga na vseh železnicah v kraljevini Srbob, Hrvatov in Slovencev, in sicer od 1. julija 1920. Ker vsebuje novi pravilnik napram prejšnjemu pravilniku važno spremembo glede doplačila na vozno ceno pri vstopu v vlak brez vozovnice ali z neveljavno vozovnico v znesku od 40 kron se občinstvo na to opozarja!

— **Komunistično nasilje.** Iz Vevč: V noči od ponedeljka na torek se je v vevški tovarni zgodilo grdo nasilje nad našim somišljenikom. Ko je v ponedeljek ob 10. uri zvečer naš tovariš Grad Franc zapuščal svoje mesto pri stroju v tovarni, ga je imel zamenjati komunist Ivan Žulovec. Ta je prišel h Gradu ter se pričel pridušati, rekoč: »Če bi bilo 20 takih kot sem jaz, pomečemo vse klerikalce iz tovarne.« Grad besed ni smatral za resne in se je smejal: »Škoda, da jih v Vevčah ni.« Nato je Žulovec prijel Grada za ovratnik in ga pričel tresti. Grad je stvar vzel za šalo in se smejal. Naenkrat pa ga Žulovec sune v prsi, udari po obrazu ter pod oči, s tako silo, da ima še danes podpluto oko in da včeraj vsled otekline ni nič videl na levo oko. Grad, ki je šele sedaj spoznal, da je Žulovec govoril tako iz sovraštva in da ga je sovraštvo privedlo do napada, je odšel ter zadevo takoj naznanil. Sedaj ima stvar

sodišče. Oblast pa pozivljamo, da takim surovinam stopi na prste, ker nihče ne bo mogel mirno trpeti, da bi komunisti, četudi so združeni, smeli na tak način terorizirati poštene delavce!

— **Kako bo s sladkorjem v Evropi.** Po neki izjavi poljedelskega ministrstva je bilo letos na Francoskem obsejanih s sladkorno peso 66.820 ha proti 65.980 ha m. l., torej za 840 ha več, a vendar še dokaj manj, ko l. 1914., ko so imeli Francozje 133.880 ha s sladkorno peso obsejanega polja. — Italijansko finančno ministrstvo je določilo ceno monopoln. sladkorja za glavna skladišča 411,25 lir za 1 q, za preprodajo je bila določena cena 415 lir za q, na drobno pa se ne sme prodajati sladkor dražje ko po 8,50 lir za kg. Lastniki glavnih skladišč so primorani doplačati za monopolni sladkor, ki je shranjen v skladiščih, 73,75 lire za q. — Na Danskem je spet dovoljeno izdelovati iz sladkorja med. — Na Angleškem je ostala cena »Kralj. odpora za prehrano s sladkorjem« neizpremenjena. Javanski sladkor so ponujali za julij za prodajalce 115, za avgust 113, za september 111 fob., zapadni indijski kristali loko 144—145, ameriški zrnati sladkor loko 160. — Na Nizozemskem so pridelali, kakor poroča finančni minister, v mesecu aprilu 167 ton samih sirovin, od 1. septembra pa do konca aprila 236.277 ton proti 173.501 lanskega leta. V rafineriji so tekom meseca aprila zvarili 7165 ton sladkorja, od 1. septembra m. l. pa do konca l. l. 116.331 ton proti 80.049 tonam v istem času prejšnjega leta. V porabo je bilo v mesecu aprilu obdačenega sladkorja 12.245 ton. Vsega vkup je bilo od 1. septembra m. l. obdačenega 134.657 ton sladkorja proti 116.687 tonam prejšnjega leta.

— **Prihodnji jugoslovanski ženski kongres** se po sklepu zagrebškega ženskega zborovanja vrši v Ljubljani, in sicer septembra 1921.

— **Umrl** je v Litomericah vpok. vseučiliški profesor in sloviti katoliški pedagog Oton Willmann v starosti 81. let.

— **Nevarne solne kopeli.** Te dni se je v enem graških kopališč solnčil 26 letni Ivan Horvath Ostal je predolgo na solncu, ki ga je strahovito ožgalo. Bil je ves v mehurjih ter je vso pot kričal bolečin, ko so ga odpravili v bolnišnico.

— **Umrl** je v Volspergu tamošnji župnik in dekan msgr. dr. Robert Klimsch. Zadel ga je kap.

— **Štrajk kmetskih delavcev** se je začel na Nižje Avstrijskem. Ni splošen, vendar je za prizadete kraje usoden, ker kmetje ne morejo spraviti svojih pridelkov. Vlada je uvedla pogajanja.

— **Nesreča na morju.** Iz Halifaxa javljajo: Parnik »La belle Ville« je zavozil med novo Skotijo in otokom Cape Breton na čer, ki v zemljevidih ni zaznamovana. Parnik je v nevarnosti, da se potopi.

— **Ker sta posekala pet smrek** sta bila obsojena na 14 dni ječe Franc in Janez Rih-taršič iz Sevelj.

— **Nešteto kaznovan** je že bil premogar Janez Kokalj iz Zagorja. Prvič je sedel l. 1904 v Litiji 24 ur, obsodili so ga tudi v Laškem; v Ljubljani je dobil radi tatvine l. 1914 šest mesecev težke ječe; l. 1915 je dobil pri vojaki 3 mesece garnizijskega zapora. Ker je zopet kradel, ga je te dni obsodilo deželno sodišče v Ljubljani v tri mesece težke ječe.

— **Koze na štajerskem.** V okrajih okoli Gradca se še vedno zelo širijo črne koze. V posameznih hišah leži po 4—5 bolnikov.

— **Nesrečna smrt.** V Zagrebu so našli v njegovem stanovanju mrtvega zdravniška dr. Bogdana Maleca. Poleg njega je bila neka dama, istotako mrtva. Vzrok smrti še ni pojasnjen.

— **Valute** dne 6. julija na zagrebški borzi: 1 dolar 61 K; 100 avstrijskih kron 42 K; 100 rubljev 120 K; 100 francoskih frankov 500 K; 1 napoleon 280 K; 100 nemških mark 200 K; 100 lejev 170 K; 100 italijanskih lir 415 K; 100 češkoslovaških kron 160 K.

— **Pekovski štrajk v Belgradu** se je domalega razbil. Mestna občina je rekvirirala vse pekarnice in jih je v obratu že do 50. V par dneh bo pa gotova nova pekarna, v kateri se bo speklo dnevno 8000 kilogramov kruha. Pekovski pomočniki so naprosili za solidarno postopanje mesarske pomočnike, ki so pa štrajk odbili.

Aprovizacija.

a **Telečje meso.** »Vnovčevalnica za živino in mast« je oddala za 8., 9. in 10. t. m. sledečim mesarjem svoja teleta v razprodajo in sicer: Ahlinu, Breceljniku, Ham Mariji, Javorniku, Jesihu, Kastelicu, Kočarju, Kocjanu, Makovcu, Novaku, Petriču, Prepeluhu, Prezelju, Rihtar ml., Rihtar star., Selanu, Smoljanu, Škerjancu, Škrajnerju, Žganjer Josipu, Žganjar Antonu, Zupančiču, Kraševcu po edem telet; Češku, Černivcu po štiri teleta; Šme, Štrukelj po eno oziroma dva teleta ter Cuzaku, Dolničarju Francu, Ham Matiji, Janežu, Lebanu, Novljanu, Ocvirku, Zajcu Ivanu, Bizilju po 8 telet ter Janežič 13 telet. Meso se bo prodajalo po 19 K sprednje ter po 20 K

zadnje. Vsaka stranka dobi največ po en kilogram mesa.

Ljubljanske novice.

lj 25 letnica **Prvega ljubljanskega delavskega konsumnega društva** se je praznovala dne 7. julija 1920 s sveto mašo na Rožniku, katero je daroval tajnik zadruge gospod Anton Komljanec. Med sv. mašo so lepo pele prodajalke zadruge, ki ima zdaj v Ljubljani 4 prodajalne. Slovesnejše se bo praznovala 25 letnica v nedeljo popoldne na dvorišču zadruge hiše na Zaloški cesti.

lj **Krščansko žensko društvo** vabi vse odbornice in članice k svoji seji, ki se vrši v četrtek dne 8. t. m. ob 5. uri popoldne v Jugoslovanski tiskarni, II. nadst., levo. Na dnevnem redu so važne zadeve zato prosimo polnoštevilne udeležbe.

lj **Dobava gorilnega špirta.** Urad za pospeševanje obrti namerava prevzeti večjo množino denaturiranega (gorilnega) špirta po ceni K 26 liter. Interesenti obrtniki naj obvezno prigrasijo svoje potreščine na naslov Urada za pospeševanje obrti kraljestva SHS v Ljubljani, Dunajska cesta 22, najkasneje do 20. julija t. l.

lj **Izložbena okna.** Urad za pospeševanje obrti, Dunajska cesta, ima v svojih lokalih lepa izložbena okna, v kateri bi vzel v razstavo od obrtnikov razne izdelke. Ako želi kateri obrtnikov razstaviti v teh oknih svoje izdelke naj se obrne ustmeno ali pismeno na navedeni urad, kjer bo prejel podrobnejše informacije.

lj **Grdo bogokletstvo.** Ko je pozdravil poštenu mitniški paznik Franc M. na št. peterski mitnici nekega mimo prišlega duhovnika, ga je nahuilil njegov tovariš, mitniški paznik Ivan D. tako-le: »Kaj pa pozdravljaš te, ker so same b..... jaz kot socialni demokrat sploh nič ne verujem, tiste lipove svetnike čistiti in v nebesa verovati ni nič res, je boljše zlato tele moliti, kot so ga nekda; nebesa pa so pri meni dobro jesti, piti in nato je izustil grozno bogokletstvo, ki ga ne zapišemo. Ljudje in otroci, ki so poslušali bogokletstvo socialno demokratičnega mitničarskega paznika, so se nad takim bogokletnim govorjenjem umljivo zgražali. Malo je manjkalo, da ni bil D..... tepen.

Podstrešni tatovi prijeti. V minulih mesecih smo večkrat opozarjali občinstvo, naj pazi na vse sumljive ljudi, ki se klatijo po hišah z namenom, da krajejo. Posebno veliko podstrešnih tatvin je bilo izvedenih v Pražakovi ulici, v Cigaletovi ulici in drugod. Pridnemu in vztrajnemu poizvedovalnemu delu detektivov šefa kolodvorske policijske ekspoziture, g. revirnega nadzornika Ljubiča se je posrečilo, da je prijel specialista, katerega sta vlamljala v podstrešja in delala luksuriozne »kšefte«. Storilec je bil večkrat predkaznovani Vrhnčan Ivan Maček, ki je stanoval v Mostah. Delal ni sam, marveč mu je pomagal l. 1900. pri Devici Mariji v Polju rojeni na Selu stanujoči France Bojt. Maček in Bojt sta kradla kakor srake. Ukradeno blago sta nosila Mariji Klešnikovi v Dobrunjah št. 51, katerega je bila že enkrat zaradi tatvine na 6 tednov težke ječe obsojena. Tudi Klešnikova ni delala sama, marveč ji je pomagala njena svakinja, rojena Szwankovski, rojena Bojt, ki je poročila ruskega vojnega ujetnika Szwankovskega, Klešnikova in Szwankovskijeva sta prodajali ukradeno blago. Organi g. revirnega nadzornika Ljubiča so zaprli Mačka, Bojta, Klešnikovo in Szwankovskijev; osumljenih je sicer še več oseb, ki pridejo pri teh »kšeftih« v poštev, toda ker jih dobro poznajo in ni strahu, da pobegejo, so se le brez zapore ovadile državnemu pravdnstvu. Organi g. revirnega nadzornika Ljubiča so našli veliko množino prodanega blaga, katerega so agnoscirale že štiri oškodovane stranke, in pa še nekaj blaga, o katerem se sploh ne ve, čegavo je bilo in sicer 4 kose preprog za okna, 3 m modrega blaga, 2 otročji obleki in dva kosa podlage, otročja neizgotvljena obleka in rjavkasta spodaj bela popotna odeja. Lastniki, ki te reči pogrešajo, naj si jih ogledajo pri kolodvorski policijski ekspozituri. Mačkova tovarišinja ima na vesti silno veliko podstrešnih vlovov; posamezne okradene stranke so trpele škode po 10.000, 21.500, 20.000, 300, 5000, 27.000 K itd. Podstrešna vlomilska tvrdka Maček & Comp. je bila zelo prefrigana. Njen šef in tovariši so živeli zelo razkošno in so se po vsakem dobro izpadlem kšeftu imenitno zabavali toda ne v Ljubljani, da bi nanje ne postala pozorna policija, marveč so se gostili v gostilnah na Posavju.

lj **Zaplenjena** je bila konjska oprema: lahek komat, črn, popolnoma iz usnja, malo obrabljen, ponikljan in še en črn komat iz usnja. Dalje so zaplenili detektivni kolodvorske policijske ekspoziture tri vozne svetilke, črn pleskan in ponikljani zvonce za konjsko opremo. Ker se sumi, da so bile navedene stvari ukradene, naj se pri zadeta stranka zglašijo pri kolodvorski policijski ekspozituri.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«, Tisk »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.